

Уманський національний
університет садівництва

Факультет економіки і
підприємництва

Кафедра економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Економічна теорія»

Рівень вищої освіти:	<u>початковий (короткий цикл) вищої освіти</u>
Спеціальність:	<u>091 Біологія</u>
Освітня програма:	<u>Біологія</u>
Навчальний рік, семестр:	<u>2021/2022 н.р., семестр 4</u>
Курс (рік навчання)	<u>2 (2)</u>
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>4</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>вибіркова</u>

Лектор курсу	Алла Ревуцька
Профайл лектора	https://ket.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/kislicya-mihajlo-anatolijovich.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	revutskaya.alla@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=498

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу	засвоєння курсу полягає у формуванні у студентів знань з економічної теорії і економічної політики з урахуванням сучасного бачення закономірностей розвитку економічних систем і на основі цього з'ясування суті і особливостей трансформаційної економіки України..
Завдання курсу	<ul style="list-style-type: none">➤ науково обґрунтувати загальні основи економічного життя суспільства;➤ розкрити закономірності розвитку суспільного виробництва;➤ з'ясувати механізм дії економічних законів і механізм використання їх людьми у процесі господарської діяльності;➤ розкрити сутність та особливості розвитку ринкової економіки;➤ з'ясувати основи діяльності підприємств та домогосподарств, як суб'єктів ринкової економіки та особливості;➤ визначити основні засади функціонування національної економіки як цілого, проблеми її нестабільності;➤ охарактеризувати основні форми міжнародних економічних відносин та особливості входження України у світове господарство.
Компетентності	<ul style="list-style-type: none">➤ демонструвати базові уявлення про різноманітність суб'єктів та об'єктів економіки як суспільної форми діяльності;➤ формувати цілісний погляд на основи економіки як системи знань;➤ використовувати знання, вміння та навички при здійсненні господарської діяльності;➤ демонструвати знання та навички для управління особистими доходами;➤ науково обґрунтовувати особливості формування і розвитку соціально-економічних явищ в умовах сучасної ринкової трансформації економіки України;➤ орієнтуватись у проблемах розвитку підприємництва;➤ уміння критично оцінювати явища, ситуації, діяльність осіб, спираючись на отриманні знання.
Програмні результати навчання	<ul style="list-style-type: none">➤ використовувати здобуті знання особливостей підприємницької діяльності в ринкових умовах;➤ демонструвати знання фінансово-кредитної та банківської систем в процесі суспільного життя;➤ проводити ґрунтовний аналіз соціальної спрямованості господарської діяльності держави та підприємств;➤ виконувати аналіз економічного становища населення в країні;

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ приймати практичні рішення щодо ефективного застосування набутих економічних знань при виконанні своїх професійних обов'язків. ➤ виявляти результати використання всіх факторів виробництва, можливості розв'язання проблеми економічного вибору в сучасному світі; ➤ аналізувати модель ринкової економіки, її особливості, протиріччя та тенденції розвитку; ➤ аналізувати розподільчі відносини в ринковій економіці, формування доходів населення, виявляти шляхи подолання майнового розшарування та ліквідації бідності; ➤ аналізувати сучасну економіку України, виявляти перспективи її розвитку, підвищення ефективності виробництва, зростання добробуту населення, розв'язання інших соціальних проблем.
--	---

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції / практичні (семінарські, лабораторні))	Зміст тем курсу	Завдання	Оціню- вання (балів)
Змістовий модуль 1 Загальні засади економічного розвитку суспільства				
Тема 1. Економічна теорія як наука	2/-	<p>Предмет економічної теорії. Економія, політична економія, економікс. Економічна теорія та предмет її вивчення. Місце економічної теорії в системі наук. Функції економічної теорії. Єдність економічної теорії та господарської практики. Предмет вивчення мікро-, мезо-, макро- та мегаекономіки.</p> <p>Зародження та основні етапи розвитку економічної теорії. Первісна економічна думка та її представники. Меркантилізм. Фізіократи. Класична політична економія. Марксизм. Маржиналізм. Подальший розвиток економічної думки.</p> <p>Економічні суб'єкти та економічні об'єкти. Об'єктивне та суб'єктивне в економіці. Економічні закони та економічні категорії.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, аналіз основних систем методів економічної теорії.</p> <p>Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	5
Тема 2. Суспільне виробництво та фактори, що на нього впливають	-/2	<p>Передумови виробництва: потреби, ресурси, продуктивні сили.</p> <p>Виробництво як процес суспільної праці. Поняття суспільного виробництва і його прості елементи. Матеріальне і нематеріальне виробництво. Суспільний поділ праці та його форми. Виробництво, розподіл, обмін, споживання.</p> <p>Основні економічні фактори (ресурси) виробництва, їх взаємодія. Закон відносної обмеженості економічних ресурсів. Крива виробничих можливостей. Короткостроковий та довгостроковий період в економіці. Виробнича функція. Проблема економічного вибору.</p> <p>Економічна теорія про місце людини в суспільному виробництві, результативність виробництва та її показники.</p> <p>Суспільне виробництво та суспільне багатство.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, аналіз виробництва як процес суспільної праці.</p> <p>Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	5

		<p>Матеріальні основи розвитку сучасної цивілізації. Об'єктивні основи та етапи цивілізаційного процесу. Формаційний та цивілізаційний підходи до процесів суспільного розвитку.</p> <p>Економічні системи. Зміст та структурні елементи економічної системи. Цілісність, органічність, ієрархічність системи.</p> <p>Функціонування суб'єктів системи в єдності прав, обов'язків та відповідальності.</p>		
Тема 3. Суспільний продукт. Рушійні сили розвитку економіки та виробництва	2/2	<p>Суспільний продукт та його основні форми.</p> <p>Економічні потреби, їх сутність та види. Класифікація економічних потреб. Закон зростання потреб. Взаємозв'язок виробництво – потреби.</p> <p>Теорії потреб і мотиваційно-стимуляційний механізм. Теорія потреб Абрахама Маслоу. Теорія потреб Мак-Клелланда та ін.</p> <p>Економічні інтереси, їх сутність, види та взаємодія. Домінування приватного інтересу у ринковій економіці. Теорія методологічного індивідуалізму.</p> <p>Благо як засіб задоволення потреб. Корисність благ. Закон насичення потреб. Економічні суперечності та шляхи їх розв'язання.</p> <p>Економічна ефективність суспільного виробництва. Показники економічної ефективності.</p> <p>Основні економічні фактори (ресурси) виробництва, їх взаємодія. Закон відносної обмеженості економічних ресурсів. Крива виробничих можливостей. Короткостроковий та довгостроковий період в економіці. Виробнича функція. Проблема економічного вибору.</p> <p>Фактори суспільного виробництва: організаційно-технологічні фактори; наука як ключовий фактор сучасного виробництва; інформаційний фактор; енергетичний та екологічний фактори виробництва.</p>	Опрацювання лекційного матеріалу, НТР та особливості її сучасного стану. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 4. Власність в системі виробничих відносин.	-/2	<p>Правовий та економічний зміст власності. Право володіння, розпорядження, користування. Взаємодія привласнення та відчуження благ. Суб'єкти та об'єкти відносин власності. Власність в різних економічних системах. Домінуючий об'єкт власності. Права власності як "правила гри" в господарській системі.</p> <p>Різноманітність форм власності та форм господарювання. Різновиди індивідуальної та колективної форм власності. Особливості акціонерної</p>	Опрацювання лекційного матеріалу, відносини та форми власності в Україні в період переходу до ринку.. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного	5

		<p>форми власності. Інтелектуальна власність.</p> <p>Власність як соціально-економічна основа суспільства та економічний механізм її реалізації.</p> <p>Еволюція відносин власності.</p> <p>Новітні тенденції у розвитку відносин власності.</p>	забезпечення навчання в Moodle	
Тема 5. Основні форми економічного розвитку. Товарна організація та її роль в еволюції суспільства	2/-	<p>Генезис форм організації суспільного виробництва. Натуральне виробництво. Товарне виробництво: умови виникнення, розвиток та типи. Суперечності товарного виробництва.</p> <p>Товар і його властивості. Поняття товару. Відмінність товару від продукту. Властивості товару: споживна вартість, мінова вартість, вартість. Цінність товару. Корисність товару, її вимір. Закон спадної корисності.</p> <p>Величина вартості товару та фактори, що на неї впливають. Індивідуальна і суспільна вартість. Закон вартості, його зміст та функції.</p> <p>Нове в розумінні сутності товару та форм його реалізації.</p> <p>Специфіка послуги як товару. Інформація як товар. Інформаційна теорія вартості.</p> <p>Виникнення, суть та функції грошей.</p>	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення законом кількості грошей в обігу. Теорії грошей. Металістична та номіналістична теорія. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 6. Ринкова економіка та її еволюція	-/2	<p>Об'єктивні умови виникнення ринку та його сутність. Поняття ринку, його характерні риси, основні принципи функціонування та етапи розвитку. Функції ринку. Переваги та недоліки ринкового механізму. Сучасні теорії ринку.</p> <p>Структура, види та сегментація ринків. Критерії класифікації ринків. Ринки факторів виробництва. Тіньовий ринок.</p> <p>Суб'єкти ринку: домогосподарства, фірми, держава. Зовнішньоекономічні суб'єкти. Система посередників. Взаємозв'язок суб'єктів ринку.</p>	Опрацювання лекційного матеріалу, становлення ринкових відносин в Україні. Інфраструктура ринку: зміст та структура. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	7
Тема 7. Механізм функціонування ринку	2/-	<p>Суть попиту та фактори, що його визначають. Закон попиту. Крива попиту. Рух по кривій попиту. Зсув кривої попиту.</p> <p>Пропозиція. Зміст та фактори, що на неї впливають. Закон пропозиції. Крива пропозиції. Рух по кривій пропозиції та зрушення кривої пропозиції.</p> <p>Діалектична залежність попиту і пропозиції. Еластичність попиту та пропозиції.</p> <p>Кон'юнктура ринку. Ціна ринкової рівноваги. Механізм ринкового саморегулювання.</p> <p>Способи ринкової поведінки економічних суб'єктів. Конкуренція, її суть та функції в ринковій економіці.</p>	Опрацювання лекційного матеріалу, антимонопольна політика держави та її суть.. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	8

		<p>Економічні основи конкуренції. Закон конкуренції.</p> <p>Види економічної конкуренції: внутрігалузева і міжгалузева; досконала та недосконала конкуренція.</p> <p>Методи конкурентної боротьби.</p> <p>Методи цінової конкуренції. Методи нецінової конкуренції. Недобросовісна конкуренція.</p> <p>Монополія та її суть. Форми монополістичних об'єднань.</p> <p>Показники монопольної влади.</p> <p>Монополія і конкуренція.</p>		
Модульний контроль				20
Змістовий модуль 2 Макроекономічні та міжнародні проблеми економічного розвитку суспільства				
Тема 8. Підприємництво та бізнес	2/2	<p>Підприємництво, його суть, основні принципи та ознаки. Теорії підприємництва. Класична та інноваційна моделі підприємництва. Мотивація підприємницької діяльності.</p> <p>Економічні основи розвитку підприємництва в Україні.</p> <p>Сучасні організаційні форми підприємництва. Індивідуальне підприємництво (одноосібне володіння). Товариство (партнерство). Корпорація. Малий бізнес.</p> <p>Ризик у підприємницькій діяльності та його види. Венчурний бізнес, тенденції його розвитку. Система франчайзингу. Підприємницькі мережі.</p>	Опрацювання лекційного матеріалу, суб'єкти підприємницької діяльності: домогосподарства, фірми, держава. Зовнішньоекономічні суб'єкти.. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Тема 9. Макроекономічна нестабільність та державне регулювання	2/-	<p>Циклічність розвитку економічних процесів. Цикли ділової активності, їх види.</p> <p>Фази циклів. Цикли Жуглара, цикли Кондратьєва, цикли Кузнеца. Економічні і структурні кризи. Державне антикризове регулювання економіки.</p> <p>Безробіття. Види безробіття. Теорія безробіття. Причини безробіття.</p> <p>Закон Оукена.</p> <p>Природний рівень безробіття. Сучасні методи боротьби з безробіттям.</p> <p>Інфляція. Види інфляції. Причини інфляції в Україні. Наслідки інфляційних процесів. Рівень інфляції. Показники інфляції: індекс та темп інфляції.</p>	Опрацювання лекційного матеріалу, природний рівень безробіття. Сучасні методи боротьби з безробіттям. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Тема 10. Державне регулювання економічних процесів	-/2	<p>Держава як суб'єкт економічної системи. Теоретичні погляди на роль держави в економіці та їх еволюція. Кейнсіанська і неокласична моделі регулювання економіки.</p> <p>Економічні функції держави. Місце і роль держави в командній економіці. Економічні функції держави в сучасній ринковій</p>	Опрацювання лекційного матеріалу, державний сектор та державне підприємництво як спосіб реалізації економічних функцій держави.. Виконання практичних завдань, наведених в	7

		економіці. Система цілей державного макроекономічного регулювання. Форми, методи та інструменти регулювання економіки. Правові, економічні та адміністративні методи. Прямі та непрямі методи. Фінансово-кредитне регулювання економіки. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави.	інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	
Тема 11. Аграрні відносини та особливості їх розвитку в сучасних умовах	2/2	Аграрні відносини, їх зміст та особливості. Суб'єкти аграрних відносин. Земля як економічна категорія і фактор виробництва. Форми власності на землю і форми господарювання в сільському господарстві. Фермерські господарства. Кооперативні господарства. Державні господарства. Змішані господарства. Рентні відносини. Сутність земельної ренти, її види та механізм створення. Розподіл і використання рентного доходу. Орендна плата і її структура. Земельний податок. Ринок землі. Попит і пропозиція на землю. Ціна землі.	Опрацювання лекційного матеріалу, сучасні проблеми реформування та піднесення сільського господарства в Україні. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 12. Світове господарство та місце України в світовій економіці	2/2	Сутність, етапи становлення та основні риси світового господарства. Сучасна структура світового господарства. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства. Транснаціональні корпорації і розвиток міжнародних виробничих зв'язків. Міжнародна економічна інтеграція та її організаційні форми. Світова торгівля: сутність та структура. Всесвітній ринок товарів і послуг. Сучасні тенденції розвитку світової торгівлі. Торговельна політика, її види та інструменти. Теорія порівняльних витрат. Торговельний і платіжний баланс. Сучасні тенденції розвитку світової торгівлі. Міжнародні кредитні відносини і механізм їх регулювання.	Опрацювання лекційного матеріалу, міграція населення і світовий ринок праці. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	7
Модульний контроль				15
Всього за 3 семестр	16/16			100
Всього за курс				100

**Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни
«Економічна теорія»**

Поточний (модульний) контроль													Загальна сума	
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							
60							40						100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	MK1	T8	T9	T10	T11	T12		MK2
5	5	5	5	5	7	8	20	3	3	7	5	7		15

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) здобувач може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час підготовки рефератів та індивідуальних науково-дослідних завдань, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. (https://www.udau.edu.ua/assets/files/legislation/polozhennya/2019/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-unus-2019-1.pdf). Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (за погодженням із деканом факультету)